



Polityki architektoniczne w Europie – Seminarium w Luksemburgu

W dniach 27 i 28 czerwca 2005 roku odbyło się kolejne posiedzenie Forum polityk architektonicznych (European Forum for Architectural Policies) połączone z nieformalnym spotkaniem Ministrów Kultury krajów Wspólnoty. Za miejsce spotkania obrano Luksemburg, ponieważ czas Seminarium przypadł na koniec Prezydencji tego kraju, tuż przed jej objęciem przez Wielką Brytanię.

5 lat po przyjęciu Rezolucji Rady Europy w sprawie jakości zbudowanego i naturalnego środowiska celem Forum – platformy wymiany poglądów polityków i profesjonalistów – był przegląd programów wprowadzanych w krajach Wspólnoty z podkreśleniem centralnej i koordynującej roli ministerstw zajmujących się kulturą i dziedzictwem.

Podstawowym dokumentem zaprezentowanym na Seminarium był Raport z badań, którymi kierował Michael O'Doherty z Irlandii. Podstawowymi celami tych badań, jakimi objęto wszystkie 25 krajów członkowskich Wspólnoty były:

- przegląd i ocena wpływu Rezolucji Rady Europy z 12 lutego 2001 roku „o jakości architektury w środowisku zurbanizowanym i wiejskim” na działania i rozwój polityki w tym zakresie od czasu jej przyjęcia,
- zbadanie i opisanie istniejących struktur rządowych odpowiedzialnych za politykę architektoniczną; istniejących powiązań lub procedur współpracy pomiędzy departamentami ministerstw lub ich braku; istniejących agencji i innych ciał rządowych lub

pozarządowych, których rolą jest formułowanie, opracowanie i wdrażanie wszelkich aspektów polityki architektonicznej.

W Raporcie wymienia się, że obok Finlandii, Francji, Holandii, Szwecji, Włoch, Irlandii, Wielkiej Brytanii i Belgii do dzisiaj dalszych 5 państw członkowskich formalnie przyjęło własne polityki architektoniczne. Należą do nich Dania, Estonia, Litwa, Luksemburg i Szkocja.

Istotnym wnioskiem z badań jest znaczne zróżnicowanie struktur rządowych, gdzie nie zawsze odpowiedzialnością za politykę architektoniczną obarcza się Ministerstwo Kultury.

W Raporcie czytamy między innymi „...Czasem jest to na przykład Ministerstwo Środowiska lub polityka architektoniczna jest udziałem wielu ministerstw. Nawet, gdy Ministerstwo Kultury jest odpowiedzialne za politykę architektoniczną często nie jest wprost zaangażowane w procesy przetargowe, zatem jego sfera wpływów jest ograniczona lub żadna. Jest to istotne w sensie zapewnienia, że architektoniczna jakość i specyficzna natura usług architektonicznych jako działalność kulturalna, zostaną wzięte pod uwagę w polityce państwa, w tworzeniu warunków i programów rozwojowych. To ważne w kontekście Rezolucji Rady wzywającej kraje członkowskie do intensyfikowaniu wysiłków dla podniesienia wiedzy oraz promocji projektowania architektonicznego i urbanistycznego, aby zamawiający byli bardziej świadomi i lepiej przygotowani do rozpoznania architektonicznej, urbanistycznej i krajobrazowej kultury.”

Wśród wielu interesujących prezentacji będących obrazem skutecznej polityki architektonicznej, za ciekawe uznano wystąpienie Tomasza Taczewskiego, Prezesa Krajowej Izby Architektów. Przedstawił on wyniki sondażu CBOS a dotyczącego świadomości oraz poglądów polskiego społeczeństwa na rolę architektury i architekta. Z wielkim zainteresowaniem uczestnicy Seminarium przyjęli wystąpienie i interwencje Jana Olbrychta Wiceprzewodniczącego Komitetu Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego. Szczelnie ciekawe były jego uwagi dotyczące jakości projektów jako kryterium Funduszy Strukturalnych

planowanych na lata 2007–2013, a także przypomnienie, że środki te nie będą przeznaczone wyłącznie dla najbiedniejszych członków Wspólnoty, co powinno być ze szczególną uwagą przeanalizowane w kraju.

Dokumentem opracowanym na zakończenie Seminarium są Zalecenia Forum (Recommendations of the European Forum for Architectural Policies), które w dokładnym tłumaczeniu postaramy się przedstawić w następnym Komunikacie SARP.

Na koniec, parę spostrzeżeń natury osobistej. Udział w świetnie zorganizowanym i sprawnie przeprowadzonym Seminarium – obok czasu intensywnie spędzonego na sali obrad – był okazją zobaczenia najnowszych przedsięwzięć architektonicznych i urbanistycznych Luksemburga, kolebki Wspólnoty Węgla i Stali oraz Wspólnoty Europejskiej. Był też okazją do kuluarowych dyskusji i porównań kondycji naszego zawodu z architektami z innych krajów; Francji, Niemiec, Włoch, Słowenii. Wreszcie okazją do wymiany poglądów pomiędzy nami samymi reprezentantami Polski. Obok Olgierda Dziekońskiego Wiceprzewodniczącego Rady Architektów Europy ACE i Prezesa KRIA Tomasza Taczewskiego, był Sekretarz KRIA Jerzy Szczepanik–Dzikowski, byli reprezentanci Ministerstwa Infrastruktury Kazimierz Kobylecki z Departamentu Architektury i Budownictwa oraz Maciej Lasocki z Departamentu Planowania Przestrzennego. Miałem okazję rozmawiać z przedstawicielką Redakcji miesięcznika Architektura–Murator, nie miałem natomiast okazji spotkać reprezentantów Ministerstwa Kultury. Wydaje się, że jest to resort, z którym należy wiązać szczególnie nadzieje w kształtowaniu krajowej polityki architektonicznej. Poza ochroną zabytków osobiście widzę ogromną rolę Ministerstwa Kultury w promocji współcześnie powstających obiektów architektury oraz zespołów urbanistycznych, z natury szczególnie eksponowanych a stanowiącej ważący czynnik oceny poziomu kultury materialnej kraju.

Krzysztof Bojanowski